

МАРКЕРИ ЯКОСТІ НАДАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ (ПРОФПАТОЛОГІЧНОЇ) ДОПОМОГИ

*Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика
вул. Дорогожицька, 9, Київ, 04112, Україна
Shupyk national medical academy of postgraduate education
Str. Dorohozhytska, 9, Kyiv, 04112, Ukraine*

Питаннями забезпечення працездатного населення якісною медичною допомогою і створення ефективної системи охорони здоров'я займаються в багатьох країнах світу незалежно від їх політичного устрою, економічного рівня та типу системи охорони здоров'я [3]. Кожна країна світу вирішує проблемні питання виходячи пріоритетних соціально-економічних цінностей, принципів, визначених Конституцією, та основних напрямків державної політики, зусиль держави і суспільства в цілому щодо забезпечення охорони здоров'я та надання медичної допомоги населенню [4].

Існуюча система надання спеціалізованої (профпатологічної) допомоги працівникам підприємств, умови праці яких пов'язані із впливом шкідливих та небезпечних умов праці, потребує змін та удосконалення [1]. Заклади охорони здоров'я (ЗОЗ), які залучені до надання медичної допомоги працівникам підприємств, мають різні форми власності, рівні матеріально-технічного забезпечення та підготовку лікарського складу з професійної патології.

Питанням якості надання медичної допомоги працюючому населенню в Україні приділяється багато уваги, тому розробка маркерів якості надання спеціалізованої (профпатологічної) допомоги є вкрай необхідною [2]. Мета дослідження – визначити показники результативності медичних оглядів за даними профілактичних медичних оглядів, що належить до спеціалізованої (профпатологічної) медичної допомоги, працівників певних категорій та запропонувати маркери якості надання спеціалізованої (профпатологічної) допомоги.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

На підставі вивчення 1244 заключних актів за результатами періодичних медичних оглядів працівників певних категорій проведено порівняльний аналіз виділених показників результативності медичних оглядів у 39 ЗОЗ м. Києва.

Проведений аналіз існуючих моделей надання спеціалізованої (профпатологічної) медичної допомоги працюючим у сучасних умовах показав, що медична допомога в м. Києві надається працівникам певних категорій у 68,5% випадків державними ЗОЗ з бюджетним фінансуванням, у 17,1% – приватними ЗОЗ та в 14,2% – МСЧ.

Для оцінки якості проведення профілактичних медичних оглядів медичними комісіями ЗОЗ різних форм власності та підпорядкування були проаналізовані 1244 заключні акти за результатами періодичних медичних оглядів за період 2009-2013 рр. та виділені показники результативності медичних оглядів, а, саме: загальна кількість виявлених загальних захворювань; кількість осіб, які підлягають лікуванню; кількість осіб, які потребують за станом здоров'я раціонального працевлаштування; кількість осіб, які потребують диспансерного нагляду (табл.).

Результати періодичних медичних оглядів динаміки п'ятирічного спостереження по м. Києву свідчать, що:

- у ЗОЗ з бюджетним фінансуванням загальна кількість працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам, щороку збільшується і становить близько 55,0% від загальної кількості працюючих, які проходять періодичні медичні огляди. Найкращі показники діагностики загальних захворювань також спостерігаються в ЗОЗ з бюджетним фінансуванням і цей показник становить близько 35%;

- у приватних ЗОЗ спостерігається найкраща робота щодо диспансеризації працюючих за результатами медичних оглядів. Так, кількість осіб, узятих на диспансерний нагляд, становить близько 30% від загальної кількості оглянутих пацієнтів ($p < 0,001$);

- у МСЧ підприємств найбільше виявляються працівники з підозрою на професійні захворювання та ті, які підлягають переведенню за станом здоров'я на іншу роботу.

Порівняльна характеристика показників
результативності медичних оглядів
у ЗОЗ різних форм власності та підпорядкування

Найменування показника	У ЗОЗ бюджетних		У ЗОЗ приватних		У МСЧ		Всього	
	абс. к-сть	%	абс. к-сть	%	абс. к-сть	%	абс. к-сть	%
Усього працівників	114479	52,1	65026	29,6	40348	18,3	219853	100,0
Виявлено осіб з підозрою на професійне захворювання, усього	32	0,02	15	0,02	50	0,12	97	0,04
Кількість осіб, у яких виявлені загальні захворювання, усього	40140	35,1	18913	16,5	7198	17,8	66251	30,1
Кількість осіб, які підлягали переведенню на іншу роботу за станом здоров'я	2940	2,6	887	1,36	1681	4,17	5508	2,5
Узято на Д облік за звітний період	29278	25,6	18506	28,4	8395	20,8	56179	25,5
Кількість осіб які підлягають лікуванню, в т.ч.:	43023	37,6	19048	29,3	11024	27,3	73095	33,3
Амбулаторному	30538	26,6	17129	26,3	13565	33,6	61232	27,9

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що медична допомога працівникам певних категорій у м. Києві надається в 68,5% випадків державними ЗОЗ з бюджетним фінансуванням, у 17,1% – приватними ЗОЗ та в 14,2% – МСЧ.

2. Визначені показники результативності медичних оглядів за результатами періодичних медичних оглядів працівників певних категорій показали, що за критеріями: загальної кількості оглянутих – 52,1%, кількості виявлених загальних захворювань – 35,1 %, кількість осіб, які підлягають лікуванню – 37,6%, найбільш результативною є модель надання медичної допомоги із залученням ЗОЗ з бюджетним фінансуванням; за показником визначення кількості осіб з підозрою

на профзахворювання та осіб, які потребують раціонального працевлаштування за станом здоров'я (4,17%) – найкращі показники визначені в моделі МСЧ; за показником визначення кількості осіб диспансерного нагляду (28,4%) – найкращі показники реєструються в моделі приватного ЗОЗ ($p < 0,05$).

3. Виділені показники результативності медичних оглядів за результатами періодичних медичних оглядів характеризують роботу медичних комісій ЗОЗ різних форм власності та підпорядкування, що надають вторинну спеціалізовану медичну допомогу та можуть слугувати маркерами оцінки якості спеціалізованої (профпатологічної) допомоги.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гречковская Н.В. Новые организационные формы профпатологической помощи работающему населению // Современная медицина: актуальные вопросы: XXIV науч.-практ. конф. – Новосибирск, 2013. – С. 58-62.

2. Митник З.М. Регіональні системи охорони здоров'я України: монографія у 2-х Ч. / за ред. З.М. Митника, Г.О.Слабкого. – Київ, 2010. – 392 с.

3. Морозов А.М. Сучасні механізми забезпечення якості медичної допомоги / А.М. Морозов, А.В. Степаненко // Ліки України. – 2000. – № 5. – С. 63-64.

4. Окремі аспекти процесу управління системи якості медичної допомоги на сучасному етапі / А.В. Степаненко, О.А. Цімейко, О.В. Калюжна, Ю.В. Мельник // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я. – 2000. – № 4. – С. 56-59.

REFERENCES

1. Grechkovskaya NV. [New organizational forms of occupational pathological assistance to the working population]. *Sovremennaya meditsina: aktual'nye voprosy*, Novosibirsk, 2013;58-62. Russian.
2. Mutnyk ZM, Slabkyj GO. [Regional health care systems of Ukraine: monograph in 2 parts]. Kyiv, 2010;part II:392. Ukrainian.
3. Morozov AM, Stepanenko AV. [Modern mechanisms for quality assurance of medical care]. *Liky Ukrainy*, 2000;5:63-64. Ukrainian.
4. Stepanenko AV, Tsimeiko OA, Kalyuzhnaya OV, Melnyk YuV. [Some aspects of the process of managing the quality of medical care at the present stage]. *Visnyk social'noi' gigijeny ta organizacii' ohorony zdorov'ja*, 2000;4:56-59. Ukrainian.

